

Vader Moeder Doof Dag 2006

Eén wereld

Lezing van Heinke Nederlof

Ja daar sta ik nou hier voor U.

Maar ik hoor hier misschien wel helemaal niet te staan !!

Ik zal het u uitleggen.

Er zijn drie redenen waarom dat zo kan zijn

1.

Op de folder stond :

Zelf oudste dochter van dove ouders en dat is wel grappig . Want *ben* ik dat wel ? Hoe moet je dat zien ? Mijn vader en moeder hadden maar één dochter dus ik ben de oudste maar ook de jongste.

2.

En de oudst *levende* codadochter ben ik ook al niet , want dat is bij mijn weten Hetty van Vessem !!

Ben je er Hetty ?

3.

Ik ben wel een coda .

Mijn ouders waren beide doof.

Mijn vader is doof geworden op zijn vierde jaar door hersenvliesontsteking.

Mijn moeder is doof geboren . Haar ouders , mijn grootouders dus , die ik nooit heb gekend , *wisten* dat ze één op vier kinderen kans hadden een doof kind te krijgen, ze waren volle neef en nicht . Mijn grootmoeder had een dove broer Abraham van der Heijden , die Amman nog heeft helpen oprichten. (Er moeten aan die kant van de familie nog meer dove mensen geweest zijn maar daar weet ik helaas niets van.)

Mijn grootouders waren dus gewaarschuwd.

Er is mij altijd verteld dat zij in Groningen naar een professor gingen, dat moet in 1902 ongeveer zijn geweest . De professor zei tegen hen : *als ik u zo voor mij zie kunt u het aan.* Mijn grootvader was arts en mijn grootmoeder onderwijzeres.

Mijn ouders hebben allebei in Rotterdam op school gezeten.

Mijn moeder is 94 jaar geworden, ze heeft zowat een eeuw geleefd en in haar heb ik de hele ontwikkeling in de dovenwereld meegemaakt.

En dat is misschien de derde reden dat ik hier niet voor u moet staan

want mijn vader en moeder waren van vóór de gebarentaal.

Zij zijn oraal opgevoed.

ZIJ mochten niet gebaren, nou dus WIJ ook niet. Wij konden een tik op ons vingers krijgen. Soms voel ik nog na al die jaren die wegduwende handen van mijn moeder als ik nu gebaren maak.

En toevallig waren zij misschien wel de *enige doven* uit die tijd voor wie de orale opvoeding helemaal zo gek niet was .....

Zij konden perfect liplezen en hadden mooie stemmen ontwikkeld. Ik heb mijn vader of moeder nooit horen zeggen dat het vermoeiend was om je stem te gebruiken. Ze moesten ook wel .

Mijn vader had oudere horende broers en een zuster, hij werd bepaald niet teerhartig aangepakt thuis . De familie was al eerder , voor het werk , verhuisd van Sliedrecht naar Rotterdam . Mijn vader kon gewoon thuis blijven wonen om naar school te gaan.

Mijn moeder werd op haar zesde jaar uit Nederlands-Indië naar Nederland gebracht om hier naar school te gaan. Weg uit dat verre groene paradijs van warmte en geuren waarin ze leefde zonder taal en waar ze nooit meer naar terug is geweest. Waar ze ook nooit over heeft verteld.

Ze kwam in huis bij een leraar van de dovenschool, meneer Degens .

Mijn moeder werd dus thuis ook nog een keer flink getraind. En schandelijk verwend omdat de Degens zelf geen kinderen hadden. Ze was het paradepaardje van de school.

Heel veel mensen merkten helemaal niet dat mijn ouders doof waren. Soms vroegen ze aan ons kinderen uit welk land mijn vader of moeder kwamen .

Wij kinderen wij waren degenen die opvielen. Wij vonden het zo raar om met stem te praten tegen iemand die dat toch niet kon horen ...zodat wij altijd *zonder* stem praatten. Tot grote ergernis van mijn moeder .. *altijd* kwam ze met haar hand tegen mijn keel om het te controleren, *met stem praten* ! Ik vond dat vreselijk

In de tram vroegen ze soms aan mijn moeder: *wat heeft uw dochtertje ?* Wat ik heel interessant vond. Ik ging dan zielig kijken en mijn moeder begreep er niets van.

Wij --ik had een oudere broer- hebben dan ook niet die typische coda-problematiek meegemaakt , in onze jonge jaren . Mijn ouders waren niet afhankelijk van het tolken. Ze gingen overal zelf op af . Mijn vader was een van de oprichters van de dovensportbond. Mijn ouders gingen naar de eerste Olympische spelen voor doven , in Parijs in 1924. Maar mijn vader was ook lid van een horende schaakclub. Hij schreef engelse brieven voor de CISS, gewoon door ieder woord in het engelse woordenboek op te zoeken. We hadden een piano, speciaal voor de kinderen en er werd bij ons voorgelezen.

Maar denk niet dat ik niet vóór gebarentaal ben. ZEKER niet.

Ik heb van jongsafaan rondom mij heen gezien hoeveel dove mensen gehandicapt gemaakt werden omdat ze een wezensvreemde taal aangepraat kregen.

En toen ik achttien werd heb ik de dovenwereld verlaten domweg omdat ik dacht dat ik daar niet bijhoorde . Ik ben op kamers gaan wonen omdat ik nu mijn plaats zo goed en zo kwaad mogelijk in de horende wereld moest gaan vinden. Ik nam en neem dat niemand kwalijk, het was gewoon de situatie dacht ik....En *niemand* zette een andere bewustwording in gang.

Pas toen ik zelf kinderen kreeg en keek en mee ontwikkelde met die opgroeiende kinderen heb ik *mijn situatie als coda begrepen*. Ik zag in mijn kinderen tegelijk mijzelf als kind.

Het kind dat wel hoort dat mama's fietsleuteltje valt.

Dat wel de informatie hoort , die achter moeders rug in de bus wordt gezegd.

En die horende mensen die altijd en eeuwig over doven praten waar ze bijstaan

Het kind dat *weet* dat de bomen ruisen in de wind, maar dat de zon geen geluid maakt als hij op de bladeren schijnt

Dat wel hoort dat iemand je vader naroept : *kan je niet uitkijken kluns?*

Dat niet meer verstaan wordt als het huilt of kwaad wordt

Dat niet schemeren kan

Het kind dat niet veilig in het donker , met mama op de rand van het bed , een bekentenis doet

Of tijdens een lange wandeling zich uitspreekt

De volwassen coda tegen wie de dove verbaasd zegt: *goed spreken !? of goed gebaren?!*

terwijl het in je schreeuwt IK BEN TOCH VAN JULLIE !

De volwassen coda van wie de dove zich afwendt als blijkt dat je kunt horen .

De coda doe nog steeds overal stopt met praten als iemand hem niet aankijkt.

En misschien wel het allerergste : niet honderd procent kan meevoelen met heel-dierbaren die een doof kind krijgen.

Dit is allemaal grotendeels oude voorbije tijd.

Nu eerst iets over De Stichting Coda.NL , die ik eigenlijk nog maar zo'n dikke tien jaar ken.

Toen de TC opkwam en vanuit de dovenwereld, de onvolprezen Dovenraad , in 1985 de roep kwam om een opleiding doventolk , bleek dat meer dan de helft van de eerste deelnemers kind van dove ouders was . Die tolkten immers altijd al. Niet zo verbazingwekkend dus. Maar voor de betrokkenen zelf was het niet veel minder dan een openbaring. Als je nu nog mensen spreekt die daar bij waren krijg je niet anders te horen dan *ooo dat was zo geweldig*. En als je dan vraagt hoe dan ? krijg je niets meer te horen !

Een feest van herkenning, erkenning en verbazing.

Ze dachten allemaal dat ze de enige op de wereld waren , met die ervaring. Wat wonderlijk is want iedereen ging van jongs af aan mee naar de dovenclub. Maar toen was alles nog *vanzelfsprekend*. Je had er nog geen woorden voor, de emotie gaat aan de bewustwording vooraf.

Twee van de aanwezigen, Julia Stoel en Anneke Maring wilden de ervaringen van dat eerste weekend uitdragen en delen met andere kinderen van dove ouders.

Zo werd in 1986 , nu twintig jaar geleden , de werkgroep Horende kinderen van dove ouders opgericht.

In het begin was er veel onbegrip en angst en ook verzet uit de dovenwereld.

Hebben we het soms niet goed gedaan ?

Staan onze kinderen tegen ons op ?

Wij kunnen er toch niets aan doen dat we doof zijn?

Waarom bij elkaar kruipen?

Het is de verdienste van Julia en Anneke geweest dat ze keer op keer benadrukt hebben dat de werkgroep er niet TEGEN de ouders was maar VOOR de kinderen.

Dove mensen zoeken elkaar toch ook op ? Waarom wij dan niet?

Julia en Anneke hebben ook internationaal contacten gelegd, vandaar onze engelse naam. In Amerika bleken ze al veel verder te zijn en daar heerst niet zo'n angst voor andere culturen.

EN Julia en Anneke hebben anderen ook , zij niet *alleen* maar ze zijn wel degenen die volgehouden hebben. Hebben ook de aandacht gevraagd van de hulpverlening .

Horende kinderen problemen ? Waarom ? Die konden toch horen ?

Dat was *toen* de stand van zaken. Nog maar twintig jaar geleden

NU is het zo dat we eigenlijk alleen nog maar vragen krijgen vanuit de hulpverlening .

Zo snel als de ontwikkeling en emancipatie in de dovenwereld is gegaan

zo snel volgde de ontwikkeling in Coda op de voet.

Er werd stevig gebakkeleid binnen de werkgroep WIE coda was ?

Was je alleen coda als je problemen had ? (*Een moeder zei ik hoop toch zo dat mijn kind geen coda krijgt later...*)

Was iedereen met dove ouders coda ? Was je coda als je slechthorend was of doof ?

In 1996 werd de werkgroep een Stichting. en in de statuten staat duidelijk dat de Stichting open staat voor ieder die een of twee dove ouders heeft. Dus ook voor dove kinderen.

Ik denk persoonlijk dat er één grote parapluie mogelijk moet zijn zonder verdeeldheid.....

EEN organisatie waarin we elkaar allemaal kunnen vinden ondanks of juist door onze verschillen.

Die ons kunnen helpen ons bewustzijn en onderling begrip te vergroten.

Doof horend slechthorend.

Eenmaal per jaar een father-mother-deaf-day waar we elkaar allemaal weer ontmoeten.

Maar ook een bijeenkomst voor horende coda's apart, want er zijn nog altijd coda' s

die op tilt slaan als ze een dove stem horen of gebaren zien. En die niets maar dan ook niets meer met de dovenwereld te maken willen hebben en die ons - in alle bescheidenheid geopperd - zo nodig hebben.

Afrondend

Wij horenden zijn zo verwend door ons gehoor,

het is zo vanzelfsprekend dat wij horen, we gaan er schandelijk achteloos mee om , zodat we altijd achter lopen in ons begrip van doofheid .

Horende coda' s net zo goed . Wij hadden nog geen dove ouders die het ons uit konden leggen .

Ieder mens heeft maar één nest. Je wordt daarin geboren. Een coda ook.

Daar moet niemand aankomen. Een buitenstaander zal misschien problemen zien

maar jij niet. Het is jouw wereld en jij hoort daarin. Als een kleine dove drink je de dovencultuur met de paplepel in .
Jij kunt iets dat je ouders niet kunnen , maar daar ben je je nog niet zo van bewust. Je hebt immers geen vergelijkingsmateriaal.
Misschien leren dove ouders net zoals dat mij is vergaan, op hun beurt *liefhebbend-kijkend* en van dag tot dag meegroeiend met hun horende kind pas dan de impact van het kunnen horen.

Ik heb pas geleerd hoe mijn jeugd was toen ik zelf kinderen kreeg.
Ik heb pas de jeugd van mijn *ouders* begrepen , toen ik dove kleinkinderen kreeg.
Mijn tijd is voorbij.

Maar nu komen er doven , zoals Corrie Tijsseling - dove coda en dove moeder ,
die kunnen formuleren dat *elk* kind recht heeft op de grootst en best mogelijke zorg.
Nu komen er dove jonge mensen die met horende jonge mensen trouwen of omgaan.
In die liefde zal alles goed komen.
Ik ben nu ook van de gebarentaal.